

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/191/2020
Identifikačné číslo spisu: 7112223319
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7112223319.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. F., bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Námestie osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 24C/243/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2019 sp. zn. 5Co/78/2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2019 sp. zn. 5Co/78/2019 vo výrokovej časti, ktorou súd v prevyšujúcej časti ohľadne úroku z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 15.000 eur od 10. februára 2012 až do zaplatenia zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v tejto časti zamietol a vo výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

II. Vo zvyšnej časti dovolanie žalobcu o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ a „okresný súd“) rozsudkom z 5. februára 2015 č. k. 24C/243/2012-219 rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 100.000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 10. februára 2012 až do zaplatenia v lehote 3 dni od právoplatnosti rozsudku a konanie v časti o zaplatenie sumy 663,87 eur spolu s prísl. zastavil. Žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania proti žalovanej vo výške 6.541,48 eur (trovy právneho zastúpenia), ktorú je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. Juraja Kusa, advokáta, v lehote 3 dni od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ a „krajský súd“) rozsudkom z 24. mája 2016 sp. zn. 5Co/384/2015 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. a účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia pri určovaní primeranej výšky náhrady, pri ktorej odvolací súd neaplikoval § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. a judikatúru ESĽP, namietala príčinnú

súvislosť medzi vznesením obvinenia a škodou na zárobku a odstupnom a rozpor vo vzťahu k úrokom z omeškania a aktuálnou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR. Najvyšší súd SR uznesením zo 17. októbra 2018 sp. zn. 7 Cdo 100/2017 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. mája 2016 sp. zn. 5Co/384/2015 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Odvolací súd následne rozsudkom z 22. októbra 2019 sp. zn. 5Co/78/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené do sumy 15.000 eur, ktorú je povinná zaplatiť žalovaná žalobcovi v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. V predmetnej veci sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesením Úradu inšpekčnej služby, Odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite MV SR sp. zn. ČTS: UID-86/KOK-2005 zo 14. decembra 2005, ktorým bolo začaté trestné stíhanie voči nemu - bol obvinený za pokračujúce trestné činy zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona a prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 2 Trestného zákona. Odvolací súd sa stotožnil so záverom prvoinstančného súdu, keď dospel k záveru, že vynesenie oslobodzujúceho rozsudku má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, čo je základná podmienka pre uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, tak ako to vyplýva z dikcie § 6 ods. 1 cit. zákona. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy prihliadal na také okolnosti, ktoré boli pre určenie jej výšky vo vzťahu k žalovanej právne bezvýznamné. Z predmetu žaloby bolo zrejmé, že žalobca žiadal náhradu nemajetkovej ujmy (nie škodu ani ušlý zisk). V bode 42. rozhodnutia odvolací súd uviedol, že strata príjmu (53.774,15 eur), strata sociálnych výhod (odchodné 4.481,18 eur) predstavujú ušlý zisk žalobcu, a nie sú kritériom podstatným pre priznanie nemajetkovej ujmy, ani nemôžu ovplyvniť jej výšku a rovnako z uvedeného dôvodu pri stanovovaní výšky nemajetkovej ujmy. V bode 43. odvolací súd uviedol, že neprihliadal ani na následky vyvolané medializáciou, keďže v konaní nebolo preukázané, že by žalovaná iniciovala medializáciu prípadu. V bode 48. rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že konanie žalovanej zasiahlo osobu žalobcu vo všetkých oblastiach v zmysle § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. a prvoinstančný súd pri posudzovaní miery, akou bola v dôsledku trestného stíhania znížená dôstojnosť a vážnosť osoby žalobcu v spoločnosti, vychádzal z následnej reakcie, ktorú tento zásah vyvolal v jeho osobnom, rodinnom, spoločenskom a pracovnom prostredí. Túto reakciu mal preukázanú z výpovedí žalobcu, jeho blízkych rodinných príslušníkov (matka, brat, sestra jeho matky), z výpovedí priateľov, resp. známych (svedkovia E., G., S., G., E.), ako aj z výpovedí jeho kolegov z práce (G., E.), na ktoré poukázal aj odvolací súd a nepovažoval za potrebné ich opakovať. V ďalšom bode rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že je rovnako potrebné zdôrazniť, že vysoko nepriaznivý vplyv na žalobcu mala doba trvania trestného stíhania (4 roky a 10 mesiacov) ako aj hrozba trestu odňatím slobody v trvaní od 6 mesiacov do 3 rokov a za trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody hrozil trest odňatia slobody od 3 do 8 rokov. Žalobca preukázal zásah a nepriaznivý dopad v súvislosti s dĺžkou trestného stíhania v jeho osobnom, súkromnom a rodinnom živote. V bode 50. rozhodnutia súd uviedol, že v pracovnej sfére je zrejmé, že žalobca mal adekvátne vzdelanie (policajná škola v P.) na výkon funkcie policajta, ktorú aj vykonával od 01.01.1999, v čase začatia trestného stíhania pracoval v stálej štátnej službe vo funkcii staršieho referenta oddelenia hraničnej kontroly PZ Y., mal hodnosť podpráporčíka, počas výkonu funkcie bol šesťkrát odmenený, disciplinárne trestaný nebol. Bezprostredne po začatí trestného stíhania bol personálnym rozkazom ministra vnútra SR č. 730 z 22.12.2005 prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru. Pre poveseť, ktorú požíval v dôsledku predmetnej kauzy, ho nikto nechcel zamestnať, preto za prácou vycestoval do zahraničia, kde pracoval ako nekvalifikovaná pomocná sila, robotník. Po návrate zo zahraničia daná situácia v podstate pretrváva, v súčasnosti žalobca pracuje ako taxikár. Žalobca začal túto funkciu v PZ vykonávať vo veku 22 rokov a vykonával ju po dobu 6 rokov. Prepustený zo služobného pomeru bol vo veku 28 rokov. Zhrnúť vykonané dokazovanie s prihliadnutím na jeho doplnenie pred odvolacím súdom a s poukazom na viazanosť právnym názorom vysloveným dovolacím súdom v zrušujúcom uznesení zo 17. októbra 2018, posúdil nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy a dospel k záveru, že výška peňažného zadost'učinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobcovi vo výške 15.000 eur je primeraná, a to najmä s poukazom na odôvodnenie uvedené v bodoch 48., 49., 50., 52., zodpovedá zákonným kritériám podľa § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. a nepochybne odzrkadľuje aj najnovší vývoj súčasnej judikatúry.

Kritériá, ktoré viedli odvolací súd k priznaniu nemajetkovej ujmy žalobcovi, odvolací súd považoval za podstatné v časti týkajúcej sa vplyvu vedeného trestného stíhania na česť a dobré meno žalobcu v mieste jeho bydliska, kde sa navzájom všetci poznajú, trestným stíhaním bola znížená dôstojnosť a vážnosť osoby žalobcu v spoločnosti a samotnú dĺžku vedeného trestného konania a v dôsledku tohto konania prišiel o zamestnanie. V porovnaní s ostatnými priznanými náhradami sa pre priznanie nemajetkovej ujmy javí ako jedno z podstatných kritérií vek, v ktorom prišiel poškodený o zamestnanie. Odvolací súd ale neprihliadal na to, že v policajnom zbore žalobca odpracoval 6 rokov, ani na skutočnosť, že nemal možnosť sa opätovne zamestnať. Práve s prihliadnutím na jeho špeciálne vzdelanie a skutočnosť, že sa na neho hľadá, že nebol trestaný, mal možnosť sa zamestnať v rôznych zložkách policajného zboru, mestskej polícii a bezpečnostných zložkách. Žalobca sa však ani nepokúšal o takéto zamestnanie (čo vyplynulo z jeho výpovede) a preto, ak sa zamestnal inde (v profesii nezodpovedajúcej jeho vzdelaniu), vykonal tak na základe svojho rozhodnutia. Skutočnosť, že žalobca mal v rozhodnom čase len 28 rokov a nemal ešte vlastnú rodinu, jeho predpoklad bol flexibilný a mohol sa uplatniť v tejto profesii aj mimo svojho bydliska. Rovnako pri určovaní výšky náhrady neprihliadal na skutočnosti uvedené v bodoch 42. a 43. tohto rozhodnutia. V prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vyslovil, že v súlade s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu ohľadne príslušenstva pohľadávky, ako aj s poukazom na judikatúru týkajúcu sa začiatku omeškania (6 Cdo 185/2011), sa žalovaná dostane do omeškania až uplynutím lehoty na plnenie určenej v tomto rozhodnutí; odvolací súd aj v tejto časti zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a žalobu ako nedôvodnú zamietol. Uviedol, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP. Pri vyčíslení výšky náhrady trov konania bude súd vychádzať iba z prisúdenej sumy 15.000 eur (nie sumy žalovanej).

4. Proti uvedenému rozsudku dovolacieho súdu vo výrokovej časti, ktorou súd v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok tak, že žalobu zamietol, podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/, § 421 ods. 1 písm. a/, c/ CSP. Žalobca uviedol, že odvolací súd v bode 42. napadnutého rozhodnutia vyslovil právny názor, že strata príjmu, strata sociálnych výhod predstavujú ušlý zisk žalobcu a nie sú kritériom podstatným pre priznanie nemajetkovej ujmy. Toto tvrdenie je v rozpore s právnym názorom vysloveným v uznesení najvyššieho súdu zo 17. októbra 2018. Tým, že bol žalobca prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru, stratil príjem, na ktorý by mal nárok, nebyť nezákonného rozhodnutia - uznesenia o vznesení obvinenia. K tvrdeniu dovolacieho súdu, že výška náhrady by mala byť v určitej kontinuite s výškou náhrad priznávaných súdmi v porovnateľných situáciách žalobca uviedol, že odvolací súd sa nevysporiadal s rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 133/2018, 4 Cdo 48/2017. Z rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 48/2017 je zrejmé, že súd prvej inštancie, aj odvolací súd, postupovali správne, keď v poradí prvým rozhodnutím priznali žalobcovi aj úroky z omeškania. Neobstojí právny názor uvedený v bode 26. v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 100/2017 zo 17. októbra 2018, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia s odkazom na rozsudok najvyššieho súdu zo 14. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 185/2011, tiež s odkazom na rozsudok najvyššieho súdu z 24. júna 1998 sp. zn. 1 Co 15/1997. V čase vydania cit. rozhodnutí najvyššieho súdu ešte nebolo platné znenie ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré sa do tohto zákona dostalo zákonom č. 412/2012 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2013. Podľa dovolateľa neobstojí tvrdenie žalovanej, že náhrada škody na zdraví za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa priznáva v minimálnych výškach, a že náhrada nemajetkovej ujmy v konaniach proti štátu za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup nemôže byť vyššia ako náhrada škody na zdraví, či už za bolesť alebo za sťaženie spoločenského uplatnenia. Tieto nároky netreba spájať, lebo vychádzajú z celkom iných zákonných kritérií. Taktiež je nelogické aplikovať ustanovenie § 5 a § 6 zákona č. 215/2006 Z. z. na určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za škodu, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádza z konkrétnych kritérií, ktoré sú uvedené v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy nemožno obmedziť, čo vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 262/2015. Vzhľadom na uvedené preto dovolateľ uviedol, že je tu dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko odvolací súd

nezdôvodnil napadnuté rozhodnutie tak, ako to vyžaduje § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa obmedzil len na konštatovanie, že výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia než je výška odškodnenia podľa iných právnych predpisov upravujúcich odškodnenia, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP. Odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami žalobcu, ktorý poukazoval na dva obdobné prípady. Odvolací súd mal pri rozhodovaní o výške vychádzať z § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a nie z iných hmotnoprávných predpisov. Odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 133/2018, 4 Cdo 48/2017, 7 Cdo 262/2015. Dovolateľ ďalej uviedol, že je tu dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, čo sa týka nepriznania úrokov z omeškania. Dovolateľ je názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne. Navrhol, aby dovolací súd rozhodol vo veci sám tak, že mení napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 85.000 eur spolu s 9,5 % ročným úrokom z omeškania od 10. februára 2012 do zaplatenia, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 10. februára 2012 zo sumy 15.000 eur do zaplatenia, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania. Alternatívne navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu poukázala na uznesenie senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017, nakoľko kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná. Ďalej uviedla, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. Za procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu, ale inak spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozsudku v zmysle ustanovenia § 220 CSP. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť v zmysle § 447 písm. c/ CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výrokovvej časti, ktorou súd v prevyšujúcej časti ohľadne úroku z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 15.000 eur od 10. februára 2012 až do zaplatenia zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v tejto časti zamietol, je potrebné zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti je potrebné dovolanie žalobcu odmietnuť.

7. Dovolací súd sa najskôr zaoberal prípustnosťou a súčasne aj dôvodnosťou dovolania uplatneného podľa § 420 písm. f/ CSP (v čase rozhodovania dovolacieho súdu už bolo vydané uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 VCdo 1/2018 z 21. marca 2018, ktorý rozhodol o spornej otázke prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov v zmysle § 420 a § 421 CSP v dovolaní tak, že kumulácia dovolacích dôvodov je prípustná).

8. Dovolateľ poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné. Namietal, že odvolací súd sa pri odôvodnení výšky nemajetkovej ujmy obmedzil len na konštatovanie, že výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia, než je výška odškodnenia podľa iných právnych predpisov upravujúcich odškodnenia, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP a rovnako namietal, že rozhodnutie nie je riadne odôvodnené ani v zamietajúcej časti ohľadne príslušenstva žalovanej istiny, čím podľa názoru dovolateľa odvolací súd nezdôvodnil napadnuté rozhodnutie tak, ako to vyžaduje § 220 ods. 2 CSP.

9. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že

v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

9.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

9.2. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

9.3. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

9.4. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho

odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

10. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Táto povinnosť odvolacieho súdu je nenahraditeľná a neopomenuteľná, pokiaľ ako v danom prípade, odvolací súd mení rozsudok súdu prvej inštancie takým spôsobom, že v prevažnej miere žalobu zamietne.

11. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na všetky podstatné otázky. Zistil, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé úvahy odvolacieho súdu, ktoré ho viedli k čiastočnému potvrdeniu a k čiastočnej zmene záveru súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa zrozumiteľne a dostatočným spôsobom vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že s prihliadnutím na vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie ako aj jeho doplnenie pred odvolacím súdom a s poukazom na viazanosť právnym názorom vysloveným dovolacím súdom v zrušujúcom uznesení zo 17. októbra 2018, posúdil nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy a dospel k záveru, že výška peňažného zadostučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobcovi vo výške 15.000 eur je primeraná, a to najmä s poukazom na odôvodnenie uvedené v bodoch 48., 49., 50., 52. a zodpovedá zákonným kritériám podľa § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z., keď nepochybne odzrkadľuje aj najnovší vývoj súčasnej judikatúry. Kritériá, ktoré viedli odvolací súd k priznaniu nemajetkovej ujmy žalobcovi, odvolací súd považoval za podstatné v časti týkajúcej sa vplyvu vedeného trestného stíhania na česť a dobré meno žalobcu v mieste jeho bydliska, kde sa navzájom všetci poznajú, trestným stíhaním bola znížená dôstojnosť a vážnosť osoby žalobcu v spoločnosti a samotnú dĺžku vedeného trestného konania a v dôsledku tohto konania prišiel o zamestnanie. V porovnaní s ostatnými priznanými náhradami sa pre priznanie nemajetkovej ujmy javí ako jedno z podstatných kritérií vek, v ktorom prišiel poškodený o zamestnanie. Odvolací súd, ale neprihliadal na to, že v policajnom zbore žalobca odpracoval 6 rokov, ani na skutočnosť, že nemal možnosť sa opätovne zamestnať, keď bol toho názoru, že práve s prihliadnutím na jeho špeciálne vzdelanie a skutočnosť, že sa na neho hľadá, že nebol trestaný, mal možnosť sa zamestnať v rôznych zložkách policajného zboru, mestskej polícii a bezpečnostných zložkách. Žalobca sa však ani nepokúšal o takéto zamestnanie (čo vyplynulo z jeho výpovede) a preto, ak sa zamestnal inde (v profesii nezodpovedajúcej jeho vzdelaniu), vykonal tak na základe svojho rozhodnutia. Rovnako pri určovaní výšky náhrady neprihliadal na skutočnosti uvedené v bodoch 42. a 43. tohto rozhodnutia. Rovnako vo svojom rozhodnutí odvolací súd odôvodnil zamietnutie nároku žalobcu na príslušenstvo žalovanej istiny keď uviedol, že v súlade s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu ohľadne príslušenstva pohľadávky, ako aj s poukazom na judikatúru týkajúcu sa začiatku omeškania (6 Cdo 185/2011), sa žalovaná dostane do omeškania až uplynutím lehoty na plnenie určenej v tomto rozhodnutí, odvolací súd aj v tejto časti zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a žalobu ako nedôvodnú zamietol. Odvolací súd tak zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že sudy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalobca tak neopodstatnene namieta existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

12. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky

otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

14. Žalobca v dovolaní prípustnosť dovolania odvodzoval aj od § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, kedy by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku), od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, atď.), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ [vyjadrenej najmä v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ale tiež opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017)].

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zasadnutí 10. októbra 2018 prijalo ako judikát rozhodnutie z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, právna veta ktorého znie: „Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.“

17. Z obsahu dovolania sa dá vyvodiť, že dovolateľ v dovolaní uviedol právnu otázku určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie vydané pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 412/2012 Z. z. účinného od 01. januára 2013, ktorým sa menil zákon č. 514/2003 Z. z., v ustanovení § 17 ods. 4. Z obsahu dovolania vyplýva, že uvedená právna otázka sa týka správnosti posudzovania

primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nevyhnutnosti zohľadnenia iných hmotnoprávnych predpisov tuzemského právneho poriadku upravujúcich odškodňovanie a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Dovolateľ namietal, že odvolací súd sa odklonil pri riešení právnej otázky od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 133/2018, 7 Cdo 262/2015 a 4 Cdo 48/2017.

18. Podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva, náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). Európsky súd pre ľudské práva tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon EStP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Italehti a Karhuvaara v. Fínsko).

19. Dovolací súd uvádza, že v rozhodnutí najvyššieho súdu z 24. júla 2018 sp. zn. 3 Cdo 19/2018 sa najvyšší súd zaoberal otázkou, či sa ustanovenie § 17 ods. 4 môže, resp. nemôže vzťahovať na právne vzťahy založené pred 01. januárom 2013. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z. z., ani zákon č. 412/2012 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva.

20. Rovnakú právnu otázku riešil aj senát 7C najvyššieho súdu v rozhodnutí zo 17. októbra 2018 sp. zn. 7 Cdo 100/2017, v ktorom sa stotožnil s právnym názorom vysloveným v citovanom rozhodnutí senátu 3C a považoval ho za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

21. Pri riešení nastolenej otázky je potrebné pripomenúť aj staršiu judikatúru, týkajúcu sa náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., ktorý zákon neupravoval náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu. K záveru o možnosti priznať túto náhradu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. dospela prax všeobecných súdov Slovenskej republiky až v súvislosti s právnym názorom najvyššieho súdu obsiahnutým v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát Rc 13/2009. V rozhodnutí z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005, pri riešení nastolenej otázky (odškodnenie väzby) najvyšší súd vyslovil záver, podľa ktorého nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“), i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej aj „zákon č. 58/1969 Zb.“). Najvyšší súd zdôraznil, že ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru obsahuje tzv. neurčitý právny pojem, ktorý vyžaduje jeho aplikáciu na konkrétne skutkové okolnosti prípadu. Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu, alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Ich aplikáciu a výklad je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach (najvyšší súd v

tomto rozhodnutí poukázal na rozsudok ESĽP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike). V nadväznosti na to sa judikatúra začala zaoberať určením výšky odškodnenia, keďže právna úprava v tomto smere úplne absentovala.

22. V rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005 najvyšší súd konštatoval, že i keď je výška zadost'učinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkol'vek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať.

23. Rovnako v rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 Najvyšší súd SR dospel k záveru, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

24. V danom prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý na rozdiel od zákona č. 58/1969 Zb. upravuje možnosť priznať aj túto náhradu. Zákon č. 514/2003 Z. z. bol od svojho vydania viackrát novelizovaný. Výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa týkala novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 517/2008 Z. z.“) účinným od 01. januára 2009 a ďalej zákonom č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 412/2012 Z. z.“) účinným od 01. januára 2013.

25. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 517/2008 Z. z. sa výška nemajetkovej ujmy určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 517/2008 Z. z. bol stanovený minimálny limit výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami uvedenými v § 7 a § 8 tohto zákona (tak, že jej výška je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody). V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z. z.). Zákonom č. 412/2012 Z. z. bol teda stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

26. Vyššie citované rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 177/2005, 4 Cdo 171/2005, 6 Cdo 37/2012, 6 MCdo 15/2012, na ktoré nadviazali rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 19/2018 a 7 Cdo 100/2017 predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu.

27. Rovnaký právny názor na túto otázku zaujal najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach (uznesenie z 24. júna 2020 sp. zn. 6 Cdo 38/2019 a uznesenie z 29. júna 2021 sp. zn. 5 Cdo 127/2019). Uvedený právny názor formuloval najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 19/2018 nasledovne: „na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z. z., ani zákon č. 412/2012 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva“.

28. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 38/2019 najvyšší súd vyslovil, že právny názor zastávajúci potrebu podrobnej špecifikácie dôsledkov vydania nezákonného rozhodnutia, preskúmateľnosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a náležité zohľadnenie iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, je pevne zakotvený v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu prakticky od roku 2006. Tento právny názor predstavuje výklad súladný so štandardom ochrany ľudských práv na európskej úrovni, eliminuje ľubovôľu pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch a zohľadňuje výšku priznaných náhrad pri zásahoch do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky. Uvedený prístup nepopiera princíp úplného odškodnenia, keďže nevylučuje vo výnimočných prípadoch priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia. Nejde teda o retroaktívnu aplikáciu ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom poukazuje na rozdiel medzi priamou aplikáciou predmetného ustanovenia (ku ktorej nedochádza) a zohľadnením iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako kritérií pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy (ku ktorému dochádza). S týmto názorom sa plne stotožňuje aj vec prejednávajúci senát.

29. Uvedený názor bol teda opakovane potvrdený a neskôr nebol prekonaný. Napriek iným právnym názorom, na ktoré poukázal dovolateľ vo svojom dovolaní, najmä na rozhodnutia najvyššieho súdu zo 16. marca 2016 sp. zn. 7 Cdo 262/2015 a z 30. júla 2019 sp. zn. 4 Cdo 48/2017 (spočívajúcich v tom, že aplikácia ustanovenia § 17 v znení zákona č. 412/2012 Z. z. na prípady vzniku škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia vydaného pred 01. januárom 2013 by znamenala pripustiť, že poškodenému zaniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške presahujúcej limit zavedený zákonom č. 412/2012 Z. z., by znamenala popretie princípu úplného odškodnenia, ale aj neprípustné odňatie už existujúceho práva, ďalej zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu, a napokon aj porušenie zákazu retroaktivity) predmetné rozhodnutia nie sú spôsobilé narušiť jasnú judikatórnu líniu zavedenú citovanými rozhodnutiami najvyššieho súdu, nie sú teda rozhodnutiami, v dôsledku ktorých by uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu stratili povahu ustálenej rozhodovacej praxe (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu z 29. júna 2021 sp. zn. 5 Cdo 127/2019).

30. Čo sa týka rozhodnutia najvyššieho súdu z 30. apríla 2019 sp. zn. 1 Cdo 133/2018, na ktoré poukázal dovolateľ, dovolací súd uvádza, že uvedené rozhodnutie nie je pre dané konanie relevantné, nakoľko otázka prípustnosti, resp. neprípustnosti aplikácie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. januára 2013 vo väzbe na výšku priznanej nemajetkovej ujmy nebola podrobená v tomto rozhodnutí dovolaciemu prieskumu.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené je možné dospieť k záveru, že najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 6 Cdo 38/2019, 5 Cdo 127/2019, 7 Cdo 24/2020 (a v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 19/2018 a 7 Cdo 100/2017, ktoré boli vydané v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu) odmietol ojedinelú odlišnú prax prezentovanú v rozhodnutiach sp. zn. 7 Cdo 262/2015 a 4 Cdo 48/2017, ktorú nepovažoval za spôsobilú narušiť jasnú judikatórnu líniu zavedenú rozhodnutiami najvyššieho súdu citovanými vyššie. Dovolací

súd sa rovnako stotožňuje s uvedeným právnym názorom.

32. V danej veci bol obsah samotnej dovolateľom nastolenej otázky, majúcej základ v jeho nesúhlase s konkrétnou výškou odvolacím súdom priznanej mu nemajetkovej ujmy, ktorá v skutočnosti tvorila základ jeho dovolacej nespokojnosti. Otázka - aká má byť výška náhrady nemajetkovej ujmy - popri zákonných predpokladoch a judiciálne ustálenej praxe - od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Výplýva to predovšetkým z toho, že ustanovenie § 17 ods. 3 a 4 platného zákona č. 514/2003 Z. z. predstavuje normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktorá tak prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého, iba málo obmedzeného okruhu okolností.

32.1. Vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím) sa ani nemôže unifikovane vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk (ktoré sú navyše dané iba príkladmo a sú limitované iba zhora) postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 226/2017).

32.2. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že závery súdov pri posudzovaní nastolenej otázky sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov sudy viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia; dovolací súd je navyše v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

33. Na základe vyššie uvedeného, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

34. Dovolateľ taktiež namietal aj porušenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami, ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne.

35. V preskúmvanej veci dovolateľ v dovolaní namietal správnosť právneho názoru ohľadne vzniku omeškania žalovanej s úhradou priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch, a teda priznaním nároku na príslušenstvo pohľadávky spočívajúce v úrokoch z omeškania. Podľa dovolateľa neobstojí právny názor uvedený v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 100/2017 zo 17. októbra 2018, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 14. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 185/2011, tiež s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. júna 1998 sp. zn. 1 Co 15/1997. Dovolateľ podotýka, že z rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 48/2017 je zrejmé, že súd prvej inštancie, aj odvolací súd, postupovali správne, keď v poradí prvým rozhodnutím priznali žalobcovi aj úroky z omeškania.

36. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 432 ods. 2 CSP a v situácii, že dovolanie dovolateľa je v danom prípade procesne prípustné, dovolací súd teda v zmysle uvedeného pristúpil k právnemu posúdeniu vyššie nastolenej právnej otázky dovolateľa.

37. Dovolací súd v o vzťahu k vymedzenej otázke uvádza a poukazuje na to, že medzičasom rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu túto predmetnú otázku riešila aj v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 257/2019 z 26. februára 2020 a sp. zn. 7 Cdo 243/2019 z 28. októbra 2020.

38. Z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 257/2019 je zrejmé, že nárok žalobcu podľa § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. voči žalovanej vzniká už samotnou existenciou vedenia trestného stíhania. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva táto náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške, už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Z uvedeného je preto možné ďalej vyvodiť, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. (s týmto záverom sa stotožnil najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo 243/2019).

39. Taktiež v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 48/2017 je uvedené, že na nárok žalobkyne na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy tiež možno považovať za vyriešenú uzneseniami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 48/2010, 2 Cdo 155/2011, 7 Cdo 253/2013, so záverom, že „štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu (§ 489 Občianskeho zákonníka) dostáva do omeškania, a tak najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6-mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému veriteľovi tiež úroky z omeškania“.

40. Čo sa týka rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 100/2017 zo 17. októbra 2018, kde bolo poukázané na rozhodnutia sp. zn. 6 Cdo 185/2011 a 1 Co 15/1997, dovolací súd poukazuje na to, že pri posudzovaní otázky vzniku omeškania pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie sú rozhodnutia sp. zn. 6 Cdo 185/2011 a 1 Co 15/1997 vo vzťahu k nastolenému právnemu posúdeniu príliehavé pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v nich riešených. V rozhodnutí z 24. júna 1998, sp. zn. 1 Co 15/1997 (R 45/2000), v ktorom sa sudy zaoberali neoprávneným zásahom do osobnostných práv fyzickej osoby televíznym vysielaním, najvyšší súd ustálil, že „povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania“. V rozhodnutí zo 14. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 185/2011 sa najvyšší súd zaoberal otázkou omeškania s tým, že nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od vyššie uvedeného publikovaného záveru.

41. Nakoľko však dovolateľom nastolená právna otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP už bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 257/2019 tak, že „k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.“, pričom uvedený právny záver prijal dovolací súd aj v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 48/2017 a 7 Cdo 243/2019, tento právny záver berie dovolací súd aj v tomto preskúmanom prípade na zreteľ a prikláňa sa k nemu.

42. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu dovolateľ opodstatnene namietal, že zvolené riešenie odvolacieho súdu v danej otázke spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP).

43. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2019 sp. zn. 5Co/78/2019 vo výrokovej časti, ktorou súd v prevyšujúcej časti ohľadne úroku z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 15.000 eur od 10. februára 2012 až do zaplatenia zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol, a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

44. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

O trovách dovolacieho konania preto rozhodne odvolací súd.

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.